

עמדת סגל

ג' כסלו, תשפ"ה

4 בדצמבר 2024

עמדות סגל הרשות המובאות להלן הינן עמדות מקצועיות המשקפות החלטות ועמדות של הסגל בסוגיות הנוגעות ליישום דיני ניירות ערך. תוכן העמדות המפורסמות מנחה את הרשות והסגל בהפעלת סמכותם והציבור יוכל להשתמש בהן ולהחילן בנסיבות דומות.

החלטה מספר 105-35 בדבר חוות דעת רואה חשבון מבקר

רקע

דוחות כספיים שנתיים של תאגידים מדווחים כוללים נתונים לתקופה השוטפת וכן לתקופות השוואה כנדרש בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם לתקנה 7 לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), תשי"ע – 2010 (להלן: "תקנות דוחות כספיים"), אשר קובעת את מספר תקופות ההשוואה שיוצגו בדוחות הכספיים כדלהלן:

"לצד כל סכום בדוח על המצב הכספי יוצג הסכום המקביל לו בדוח על המצב הכספי של שנת הדיווח הקודמת וכן הסכום המקביל בדוח על המצב הכספי לכל תקופה אחרת אם דוח כזה נדרש לפי כללי החשבונאות המקובלים. כמו כן, לצד כל סכום בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, בדוח על השינויים בהון ובדוח על תזרימי המזומנים, יוצגו הסכומים המקבילים לו בכל אחת משתי שנות הדיווח הקודמות וכן הסכום המקביל בדוחות כאמור לכל תקופה אחרת אם הדבר נדרש לפי כללי החשבונאות המקובלים".

חובת דיווח הדוחות הכספיים והחובה לצרף לדוחות הכספיים את חוות דעת רואה חשבון מבקר קבועות בתקנה 9 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל – 1970 (להלן: "תקנות הדוחות") אשר קובעת:

"(א) יובאו דוחות כספיים שנתיים של התאגיד לתאריך שבו הסתיימה שנת הדיווח של התאגיד לפי תקנות דוחות כספיים.

(ב) תובא חוות דעתו של רואה החשבון של התאגיד על הדו"חות הכספיים המבוקרים של התאגיד והיא תכלול גם אישור בדבר עריכת הדו"חות בהתאם להוראות תקנת משנה (א)".

תקן ביקורת (ישראל) 710 בדבר התייחסות רואה חשבון מבקר לדוחות כספיים השוואתיים (להלן: "תקן 710") מציג שתי גישות לחובות הדיווח של רואה חשבון מבקר ביחס למידע השוואתי: גישת המספרים המקבילים (corresponding figures) וגישת הדוחות הכספיים ההשוואתיים (comparative financial statements).

בסעיף 2 לתקן נאמר שלשכת רואי חשבון בישראל (להלן: **"הלשכה"**) אימצה את הגישה הרואה במספרי ההשוואה כדוחות כספיים השוואתיים.

ביום 15 למאי פרסמה לשכת רו"ח הצעה לתיקון תקן 710 (להלן: **"הצעה לתקן"**). בקשר לשתי הגישות האמורות נקבע בהצעה לתקן כך (סעיפים 2-3):

2. **"... הגישה אותה יש לאמץ מצוינת לרוב בחוק או ברגולציה, אך עשויה להיות מצוינת גם בתנאי ההתקשרות"** (ההדגשות אינן במקור)...

3. ההבדלים המהותיים בדיווח הביקורת בין הגישות הינם: (א) עבור גישת המספרים המקבילים, חוות דעת רואה החשבון המבקר על הדוחות הכספיים **מתייחסת לתקופה השוטפת בלבד**"; (ב) עבור גישת הדוחות הכספיים ההשוואתיים, חוות דעת רואה החשבון המבקר **מתייחסת לכל תקופה עבורה מוצגים דוחות כספיים**". (ההדגשות אינן במקור).

בשונה מתקן 710, במסגרת ההצעה לתקן הלשכה ביקשה לאמץ את גישת המספרים המקבילים חלף גישת דוחות כספיים השוואתיים. משמע, חוות דעת של רואה חשבון מבקר תתייחס רק לתקופה השוטפת ולא לתקופות ההשוואה, שלא כבגישת הדוחות הכספיים ההשוואתיים, שבה חוות דעת של רואה חשבון מבקר תתייחס לכל תקופה בגינה מוצגים דוחות כספיים ואשר ניתנה עליה חוות דעת של ביקורת.¹ בהתאם להצעה לתקן הלשכה ביקשה להחיל את השינוי האמור על כלל חוות הדעת של רואי חשבון מבקרים על דוחות כספיים למעט דוחות רואי חשבון מבקרים על הדוחות כספיים שנתיים של "ישויות רשומות",² ישויות אשר דוחותיהן הכספיים מצורפים לדוחות הכספיים של ישויות רשומות, ישויות אשר דוחותיהן הכספיים מצורפים למסמך המוגש בכפוף לדינים שנקבעו מכח חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968 אשר לגביהם הלשכה ביקשה את עמדת הסגל.

עמדת הסגל

תקנות הדוחות ותקנות דוחות כספיים אינן מתייחסות בצורה מפורשת לשאלה האם חובת הדיווח של רואה חשבון מבקר בחוות הדעת היא לפי גישת המספרים המקבילים או גישת הדוחות הכספיים

¹ ככלל בחוות הדעת של רואה חשבון מבקר בגישת הדוחות הכספיים ההשוואתיים ייכתב שהדוחות הכספיים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר [השנה השוטפת] ו – [השנה שקדמה לשנה השוטפת] ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלה לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר [השנה השוטפת]. בגישת המספרים המקבילים ככלל הנוסח האמור יתייחס רק לתקופה השוטפת.

² ישות רשומה מוגדרת בתקן ביקורת (ישראל) 220: "ישות שהיא "תאגיד מדווח" כהגדרתו בחוק ניירות ערך תשכ"ח - 1968, ישות המצויה בתהליך שעם השלמתו היא תהיה "תאגיד מדווח" וכן ישות שניירות ערך שלה רשומים או מצוטטים בבורסה מוכרת (לרבות בחו"ל) או שהם נסחרים תחת תקנות או כללים של בורסה מוכרת או גוף מקביל אחר".

ההשוואתיים. עם זאת, תקנות דוחות כספיים הקובעות כאמור את התקופות שנתונים לגביהן ייכללו בדוחות הכספיים ותקנות הדוחות המחייבות צירוף חוות דעת של רואה חשבון מבקר על הדוחות הכספיים, ללא כל הבחנה בין מספרי התקופה השוטפת למספרי תקופות השוואה. מכך לעמדת הסגל, יש ללמוד כי גישת התקנות היא כי על חוות דעת רואה חשבון מבקר להתייחס לכל התקופות הנכללות בדוחות הכספיים.

לפיכך לעמדת הסגל, בדוחות כספיים שנתיים המדווחים על ידי ישויות רשומות, ישויות אשר דוחותיהן הכספיים מצורפים לדוחות הכספיים של ישויות רשומות או ישויות אשר דוחותיהן הכספיים מצורפים למסמך המוגש בכפוף לדינים שנקבעו מכח חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968 אשר מבוקרים בהתאם להוראות תקני ביקורת ישראלים, רואה חשבון מבקר נדרש להתייחס בחוות דעתו לכלל התקופות הנכללות בדוחות הכספיים. משמע, עליו ליישם בחוות דעת כאמור את גישת הדוחות הכספיים ההשוואתיים.

כמו כן, ישנם מקרים בהם דוחות כספיים שנתיים מצורפים לראשונה למסמך המוגש בכפוף לדינים שנקבעו מכוח חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968,³ ורואה חשבון מבקר נותן חוות דעת על הדוחות הכספיים לתקופה השוטפת בלבד. לגבי תקופות השוואה רואה חשבון מבקר מציין בחוות דעתו שהם לא בוקרו על ידו אלא על ידי רואה חשבון מבקר קודם.⁴ לעמדת הסגל, במקרים אלו נדרש לצרף את חוות דעתו של רואה חשבון מבקר הקודם כך שבסופו של יום יצורפו לדוחות הכספיים חוות דעת של רואי חשבון מבקרים המתייחסות לכלל התקופות הנכללות בדוחות הכספיים.

³ לדוגמה, דוחות כספיים המצורפים לתשקיף הצעה לראשונה לציבור של מנפיק מכח תקנה 56 לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת תשקיף – מבנה וצורה), תשכ"ט- 1969.

⁴ כפי שנקבע בסעי' 13 לתקן 710 ובסעי' 17 להצעה לתקן.